

Brüsszel, 2022. november 16.
(OR. en)

13070/22

**Intézményközi referenciaszám:
2008/0140(CNS)**

**SOC 537
ANTIDISCRIM 102
MI 700
JAI 1259
FREMP 196**

JELENTÉS

Küldi:	az elnökség
Címzett:	az Állandó Képviselők Bizottsága / a Tanács
Előző dok. sz.:	13067/22
Biz. dok. sz.:	11531/08 - COM(2008) 426 final
Tárgy:	Javaslat – A Tanács irányelve a személyekkel szembeni, vallásra vagy meggyőződésre, fogyatékosagra, életkorra vagy szexuális irányultságra való tekintet nélküli egyenlő bánásmód elvének alkalmazásáról – Jelentés az elért eredményekről

I. BEVEZETÉS

A Bizottság 2008. július 2-án tanácsi irányelvjavaslatot fogadott el, amelynek célja a valláson vagy meggyőződésen, fogyatékoságon, életkoron, illetve szexuális irányultságon alapuló megkülönböztetéssel szembeni védelem kiterjesztése a foglalkoztatáson kívül eső területekre. Az e területre vonatkozó hatályos EK-jogszabályok¹ kiegészítésével az egyenlő bánásmódról szóló horizontális irányelvjavaslat megtiltáná a fentiekben alapuló megkülönböztetést a következő területeken: szociális védelem, beleértve a szociális biztonságot és az egészségügyi ellátást; oktatás; valamint az áruk és szolgáltatások igénybevétele, beleértve a lakhatást is.

¹ Különösen a 79/7/EGK, a 2000/43/EK, a 2000/78/EK és a 2004/113/EK tanácsi irányelv.

A delegációk nagy többsége elvben üdvözölte a javaslatot, és közülük sokan támogatták, hogy a javaslat a hatályos jogi keret kiegészítését célozza azáltal, hogy horizontális megközelítésen keresztül foglalkozik a megkülönböztetésnek mind a négy alapjával.

A legtöbb delegáció megerősítette az egyenlő bánásmód mint az EU-n belüli közös érték előmozdításának fontosságát. Több delegáció is különösen a javaslatnak a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezménnyel (UNCRPD) összefüggésben való jelentőségét hangsúlyozta. Azonban néhány delegáció a fogyatékossga vonatkozóan ambiciózusabb rendelkezéseket részesített volna előnyben.

Noha hangsúlyozták a megkülönböztetés elleni küzdelem fontosságát, egyes delegációk korábban kétségbe vonták a bizottsági javaslat szükségességét, mivel úgy látták, hogy az bizonyos kérdésekben sérti a nemzeti hatáskört, és ellentmond a szubszidiaritás és az arányosság elvének. Egyes delegációk pontosításokat is kértek, és aggodalmukat fejezték ki különösen a jogbiztonság hiányával, a hatáskörmegosztással, valamint a javaslat gyakorlati, pénzügyi és jogi hatásával kapcsolatban.

Két delegáció általános fenntartással él a javaslatra vonatkozóan.

Egyelőre valamennyi delegáció általános vizsgálati fenntartással él a szöveggel kapcsolatban.

CZ és DK parlamenti vizsgálati fenntartással él. A Bizottság támogatja a kompromisszumra való törekvést, ugyanakkor vizsgálati fenntartással él az eredeti javaslatához képest az ebben a szakaszban tett minden változtatással kapcsolatban.

Az Európai Parlament 2009. április 2-án konzultációs eljárás keretében elfogadta véleményét². A Lisszaboni Szerződés 2009. december 1-jei hatálybalépését követően a javaslat már az Európai Unió működéséről szóló szerződés 19. cikkének hatálya alá tartozik, így – az Európai Parlament *egyetértését* követően – egyhangú tanácsi határozathozatalt igényel.

² Lásd: A6-0149/2009. A jelenlegi Európai Parlamentben Alice Kuhn két (SE/Zöldek/Európai Szabad Szövetség) jelölték ki a javaslat előadójának.

II. A TANÁCS MUNKÁJA A CSEH ELNÖKSÉG IDEJE ALATT

A 2021-ben folytatott megbeszélések nyomán, amelyek középpontjában legfőképp a fogyatékkal kapcsolatos rendelkezések álltak³, a szociális kérdésekkel foglalkozó munkacsoport⁴ egy vitaindító feljegyzés⁵, valamint a cseh elnökség által előterjesztett új szövegezési javaslatok⁶ alapján folytatta a javaslat vizsgálatával kapcsolatos munkáját.

Az elnökség a vitaindító feljegyzésében felkérte a delegációkat, hogy fejtssék ki véleményüket a szöveg legutóbbi változatában foglalt azon rendelkezésekkel kapcsolatban, amelyek feljogosítanák a tagállamokat arra, hogy ideiglenes mentességet kérjenek a fogyatékkal élők igényeihez való észszerű alkalmazkodásra vonatkozó követelmény alól. A delegációkat mindenekelőtt arra kérték, hogy jelezzék, véleményük szerint ezek a rendelkezések összeegyeztethetők-e a fogyatékkal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezménnyel.

A delegációkat megkérték továbbá arra is, hogy értékeljék, véleményük szerint szükség van-e az említett mentességre, tekintettel arra, hogy az irányelvtervezetnek már eddig is részét képezte az a szabály, miszerint nem kell gondoskodni az észszerű alkalmazkodásról, amennyiben az indokolatlan vagy aránytalan teherrel jár.

³ Lásd a 9109/21 és a 14046/21 dokumentumokat.

⁴ Az üléseket 2022. július 18-án és szeptember 30-án tartották.

⁵ 10626/22.

⁶ 12063/22.

A delegációk egyértelmű többségének (néhány esetben előzetes) álláspontja szerint a javasolt mentesség egyfelől nem egyeztethető össze a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezménnyel, másfelől pedig szükségtelen is. Több delegáció azt is hangsúlyozta, hogy a hatályos rendelkezés, amely szerint az észszerű alkalmazkodásról csak akkor kell gondoskodni, ha az nem jár aránytalan teherrel, már elegendő biztosítékot jelent. Más delegációk azt jelezték, hogy készek különböző lehetőségeket megvitatni annak érdekében, hogy megoldást találjanak, mivel az irányelv elfogadásához egyhangúságra van szükség. Néhány másik delegáció azonban támogatta a javasolt mentesség ötletének vizsgálatát, bár elismerték, hogy további munkára lenne szükség ahhoz, hogy biztosítani lehessen a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezmény és az irányelv egymással való összeegyeztethetőségét. Egyes delegációk nyitott álláspontra helyezkedtek, és olyan kérdéseket emeltek ki, mint például a rugalmasság szükségessége az irányelv fogyatékossgal kapcsolatos rendelkezéseiből eredő pénzügyi terhek kezelése érdekében, valamint annak szükségessége, hogy a mentességek szigorúan kivételesek és időhöz kötöttek, korlátozottak és célzottak legyenek.

E megbeszélés eredményei alapján a cseh elnökség szövegezési javaslatokat terjesztett elő, amelyek a szöveget a következő főbb elemekkel egészítették ki:

- a) Törlésre került az a rendelkezés, amely lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy átmeneti mentességet kérjenek az észszerű alkalmazkodásra vonatkozó kötelezettség alól (15. cikk (1a)–(1c) bekezdés).
- b) A szöveg kiegészült azzal, hogy a fogyatékossgal élő személyek igényeihez való észszerű alkalmazkodásra vonatkozó kötelezettség esetében az átültetési időszak további 2 évvel meghosszabbítható (vagyis a javaslat hatálybalépésétől számított összesen 6 év lehet) (15. cikk (2) bekezdés).
- c) Ezenkívül bekerült a szövegbe egy olyan preambulumbekkezdés is, amely kifejti az átültetési időszak meghosszabbítása mögött húzódó megfontolást ((20c) preambulumbekkezdés).

A delegációk többsége és a Bizottság képviselője támogatta, hogy a szövegből töröljék az észszerű alkalmazkodásra vonatkozó kötelezettség alóli ideiglenes mentesség kérelmezésének lehetőségét. A delegációk többsége támogatta (vagy el tudta fogadni) az átültetési időszak javasolt meghosszabbítását az észszerű alkalmazkodásra vonatkozó kötelezettség tekintetében. Más delegációk és a Bizottság képviselője azonban nem tudta támogatni ezt az elképzelést, mivel úgy vélték, hogy a meghosszabbításból adódó összesen 6 év már rendkívül hosszú átültetési időszakot jelentene. Néhány delegáció úgy vélte, hogy több időre van szüksége az új szövegezési javaslatok vizsgálatához.

A cseh elnökség ideje alatt többek között a következő kérdéseket vitatták még meg:

Egyes delegációk ismételten aggodalmukat fejezték ki az *akadálymentesítési rendelkezéseknek* az irányelvből való törlésével kapcsolatban, és ambiciózusabb fogyatékossgal kapcsolatos rendelkezések mellett szálltak síkra. A Bizottság képviselője azonban azon a véleményen volt, hogy mivel a szóban forgó irányelv a megkülönböztetésre összpontosít, az akadálymentesítési rendelkezések nem lennének megfelelő helyen annak tárgyi hatályán belül.

Mások úgy vélték, hogy jogi iránymutatásra van szükség a javasolt irányelv és a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezmény közötti kölcsönhatást illetően.

További részletek a 11435/22 + COR 1 és a 13067/22 dokumentumban találhatók. Az irányelvtervezet legutóbbi változatát e dokumentum melléklete tartalmazza.

III. ÖSSZEGZÉS

Bár a legutóbbi szövegváltozaton alapuló megbeszélések során történt némi előrelépés, egyértelműen további jelentős munkára van szükség ahhoz, hogy a Tanácsban el lehessen érni a szükséges egyhangúságot.

Javaslat

A TANÁCS IRÁNYELVE

a személyekkel szembeni, vallásra vagy meggyőződésre, fogyatékosagra, életkorra vagy szexuális irányultságra való tekintet nélküli egyenlő bánásmód elvének alkalmazásáról

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 19. cikke (1) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára⁷,

a jogalkotási aktus tervezete nemzeti parlamenteknek való megküldését követően,

tekintettel az Európai Parlament egyetértésére⁸,

különleges jogalkotási eljárás keretében,

⁷ HL C [...], [...], [...] o.

⁸ HL C [...], [...], [...] o.

mivel:

- (1) Az Európai Unióról szóló szerződés (EUSZ) 2. cikkével összhangban az Unió az emberi méltóság tiszteletben tartása, a szabadság, a demokrácia, az egyenlőség, a jogállamiság, valamint az emberi jogok – ideértve a kisebbségekhez tartozó személyek jogait – tiszteletben tartásának értékein alapul, amely értékek közösek a tagállamokban. Az EUSZ 6. cikkével összhangban az Unió elismeri az Európai Unió Alapjogi Chartájában (a továbbiakban: az Alapjogi Charta) foglalt jogokat, szabadságokat és elveket. Ugyanezen cikk értelmében az alapvető jogok, ahogyan azokat az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény biztosítja, továbbá ahogyan azok a tagállamok közös alkotmányos hagyományaiból következnek, az uniós jogrend részét képezik mint annak általános elvei.
- (2) Minden ember törvény előtti egyenlőséghez és a megkülönböztetéssel szembeni védelemhez való joga egyetemes emberi jog, amelyet elismer az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata, az Egyesült Nemzeteknek a nőkkel szemben alkalmazott hátrányos megkülönböztetés minden formájának kiküszöböléséről szóló egyezménye, a faji megkülönböztetés valamennyi formájának kiküszöböléséről szóló nemzetközi egyezmény, az Egyesült Nemzeteknek a polgári és politikai jogok, valamint a gazdasági, szociális és kulturális jogok egyezségokmánya, a fogyatékkal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezmény (a továbbiakban: az UNCRPD), az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló egyezmény, illetve az Európai Szociális Charta, amelyeket [valamennyi] tagállam aláírt. Ez az irányelv – különösen az akadálymentességre és az észszerű alkalmazkodásra vonatkozó rendelkezésekben – tiszteletben tartja az UNCRPD-ben és a világ kulturális és természeti örökségéről szóló ENSZ-egyezményben elismert alapvető elveket.

- (2a) Az Unió 2010. december 23. óta részes fele az UNCRPD-nek. Az UNCRPD rendelkezései – az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 216. cikke (2) bekezdésének megfelelően – szerves részét képezik az Európai Unió jogrendjének, ezért az uniós jogszabályokat oly módon kell értelmezni, hogy az összhangban álljon az UNCRPD-ben foglaltakkal. Különösen az UNCRPD 2. cikke értelmében az észszerű alkalmazkodás megtagadása beletartozik a megkülönböztetés fogalmába, az egyezmény 9. cikke pedig a hozzáférhetőségre vonatkozó kötelezettségeket tartalmaz. Az „Európai fogyatékoságügyi stratégia 2010–2020: megújított elkötelezettség az akadálymentes Európa megvalósítása iránt” című közleményében a Bizottság kijelentette, hogy az UNCRPD-nek az Unió egészében megvalósuló hatékony végrehajtása következetességet igényel, továbbá az akadálymentesítést a nyolc intézkedési terület egyikeként jelölte meg.
- (3) Ez az irányelv tiszteletben tartja az alapvető jogokat és betartja különösen az Alapjogi Charta által elismert alapvető elveket. Az Alapjogi Charta 10. cikke elismeri a gondolat-, a lelkiismeret- és a vallásszabadsághoz való jogot; a 21. cikk tiltja a megkülönböztetést, beleértve a valláson vagy meggyőződésen, fogyatékoságon, életkoron vagy szexuális irányultságon alapuló megkülönböztetést is; a 26. cikk pedig elismeri a fogyatékosággal élők jogát az önállóságuk biztosítását célzó intézkedések igénybevételére.
- (4) A fogyatékosággal élők 2003-as európai éve, a mindenki számára biztosítandó esélyegyenlőség 2007-es európai éve, a kultúrák közötti párbeszéd 2008-as európai éve, valamint a tevékeny időskor és a nemzedékek közötti szolidaritás 2012-es európai éve felhívta a figyelmet a megkülönböztetés elterjedtségére, és ezzel párhuzamosan a sokféleség előnyeire is.
- (5) Az Európai Tanács a 2007. december 14-i brüsszeli ülésén elfogadott következtetéseiben felkérte a tagállamokat, hogy erősítsék meg a munkaerőpiacon belüli és azon kívüli megkülönböztetés megelőzésére és a megkülönböztetés elleni küzdelemre irányuló erőfeszítéseiket.

- (5a) A Tanács a 2011. február 21-i következtetéseiben újól meg erősítette határozott elkötelezettségét a vallás vagy meggyőződés megkülönböztetéstől mentes szabadságának előmozdítása és védelme iránt. A Tanács és a tagállamok kormányainak képviselői a 2011. június 17-i tanácsi következtetésekből felkérték a tagállamokat és az Európai Bizottságot, hogy folytassák a fogyatékos sággal élőkkel szembeni hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelmet, valamint a meglévő jogi keretrendszer felülvizsgálatát. A Tanács a 2016. június 16-i következtetéseiben felkérte az Európai Bizottságot, hogy mozdítsa elő az LMBTI-személyek egyenlőségének előmozdítását célzó intézkedéseket tartalmazó dokumentumában felvázolt intézkedéseket.
- (6) Az Európai Parlament a 2008. május 20-i⁹ és a 2015. szeptember 8-i¹⁰ állásfoglalásában szorgalmazta, hogy az európai uniós jogban bővítsék ki a megkülönböztetéssel szembeni védelmet.
- (6a) A megkülönböztetésnek nem csak az egyénekre van súlyos hatása, hanem a társadalom egészére is, többek között a bruttó hazai termékre, az adóbevételekre és a társadalmi kohézióra. Az ezen irányelvben előírt, megkülönböztetéssel szembeni védelem képes hozzájárulni a jobb egészségi állapothoz és a jobb oktatási eredményekhez, továbbá mindezek miatt segít növelni a tagállamok bruttó hazai termékét.

⁹ Az Európai Parlament 2008. május 20-i állásfoglalása az EU-ban az esélyegyenlőség és a megkülönböztetésmentesség terén elért előrehaladásról (a 2000/43/EK és a 2000/78/EK irányelv átültetése) (2007/2202(INI)) (HL C 279E., 2009.11.19., 23. o.).

¹⁰ Az Európai Parlament 2015. szeptember 8-i állásfoglalása az alapvető jogok helyzetéről az Európai Unióban (2013–2014) (2014/2254(INI)) (HL C 316., 2017.9.22., 2. o.).

- (7) Az Európai Bizottság a „Megújított szociális menetrend: lehetőségek, hozzáférés és szolidaritás a 21. századi Európában” című közleményében kijelentette, hogy az olyan társadalmakban, ahol minden embert egyenlő értékűnek tekintenek, semmiféle mesterséges akadály vagy megkülönböztetés nem akadályozhatja meg az embereket a lehetőségek kiaknázásában. A valláson vagy meggyőződésen, fogyatékonyságon, életkoron vagy szexuális irányultságon alapuló megkülönböztetés alááshatja az Uniónak a Szerződésekben foglalt célkitűzései megvalósítását, különösen a magas fokú foglalkoztatás és szociális védelem elérését, az életszínvonal és az életminőség emelését, a gazdasági és társadalmi kohéziót, valamint a szolidaritást. Alááshatja továbbá a személyek, áruk és szolgáltatások tagállamok közötti szabad mozgása előtt álló akadályok felszámolására vonatkozó célkitűzések teljesítését. Az Európai Bizottság a „Megkülönböztetésmentesség és esélyegyenlőség: megújított kötelezettségvállalás” című közleményében, valamint a szociális jogok európai pilléréről szóló ajánlásában újfent hangsúlyozta és megerősítette a megkülönböztetés elleni küzdelem és az esélyegyenlőség előmozdítása iránti elkötelezettségét.

- (8) A hatályos európai uniós jogszabályok között három olyan jogi eszköz szerepel, amely az Európai Közösséget létrehozó szerződés – az EUMSZ 19. cikke által felváltott – 13. cikkén alapul. Ezek a 2000/43/EK irányelv¹¹, a 2000/78/EK irányelv¹² és a 2004/113/EK irányelv¹³, melyek célja a nem, a faji és etnikai származáson, valláson vagy meggyőződésen, fogyatékonyságon, életkoron és szexuális irányultságon alapuló megkülönböztetés megakadályozása és a vele szembeni küzdelem. Ezek a jogi eszközök bizonyították, hogy a megkülönböztetéssel szembeni küzdelemben a jogszabályok fontos szerepet töltenek be. Különösen a 2000/78/EK irányelv létrehozta a foglalkoztatás és a munkavégzés során – a vallás vagy meggyőződés, fogyatékonyság, életkor és szexuális irányultság tekintetében – alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteit. Azonban a foglalkoztatás területén túl az említett okokból történő megkülönböztetéssel szembeni védelem mértékét és formáját illetően továbbra is különbségek vannak a tagállamok között. A 2000/43/EK irányelv a faji vagy etnikai származáson alapuló megkülönböztetés ellen nyújt védelmet a személyek számára az árukhoz és szolgáltatásokhoz való hozzáférés, a szociális védelem és az oktatás terén, a 2004/113/EK irányelv pedig a nemi hovatartozáson alapuló megkülönböztetés ellen nyújt védelmet az árukhoz és a szolgáltatásokhoz való hozzáférés, valamint azok értékesítése és nyújtása terén, a média- és reklámtartalmak, valamint az oktatás kivételével.
- (9) Ezen irányelv célja ennek megfelelően a hatálya alá tartozó megkülönböztetési okok tekintetében fokozni a megkülönböztetéssel szembeni védelmet és bővíteni annak formáit oly módon, hogy az a foglalkoztatási területeken túl az ezen irányelvben [...] említett konkrét területekre is kiterjedjen. Az uniós jogszabályoknak ezért a munkaerőpiacon kívül számos területen, többek között a szociális védelemben való részesülést, az oktatásban való részvételt, valamint az áruk és szolgáltatások – többek között a lakhatás – igénybevételét, valamint azok értékesítését, illetve nyújtását is ideértve, tiltaniuk kell a valláson vagy meggyőződésen, fogyatékonyságon, életkoron vagy szexuális irányultságon alapuló megkülönböztetést. Szolgáltatások alatt az EUMSZ 57. cikke értelmében meghatározottak értendők.

¹¹ A Tanács 2000/43/EK irányelve (2000. június 29.) a személyek közötti, faji vagy etnikai származásra való tekintet nélküli egyenlő bánásmód elvének alkalmazásáról (HL L 180., 2000.7.19., 22. o.).

¹² A Tanács 2000/78/EK irányelve (2000. november 27.) a foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról (HL L 303., 2000.12.2., 16. o.).

¹³ A Tanács 2004/113/EK irányelve (2004. december 13.) a nők és férfiak közötti egyenlő bánásmód elvének az árukhoz és szolgáltatásokhoz való hozzáférés, valamint azok értékesítése, illetve nyújtása tekintetében történő végrehajtásáról (HL L 373., 2004.12.21., 37. o.).

- (10) A 2000/78/EK irányelv tiltja a hátrányos megkülönböztetést a szakképzésben való részvétel lehetőségét illetően; e védelmet ki kell egészíteni, a hátrányos megkülönböztetés tilalmát kiterjesztve a nem szakképzésnek minősülő oktatásra is.
- (11) Ez az irányelv nem sértheti a kiváltképp az oktatás, a társadalombiztosítás és az egészségügyi ellátás területét érintő tagállami hatásköröket. Nem sértheti továbbá a tagállamok lényegi szerepét és tag mérlegelési jogkörét az általános gazdasági érdekű szolgáltatások nyújtásában, vállalkozásba adásában és megszervezésében.
- (12) A megkülönböztetés fogalmába a közvetlen megkülönböztetés, a közvetett megkülönböztetés, a zaklatás, a megkülönböztetésre való utasítás és a fogyatékossgal élők igényeihez való észszerű alkalmazkodás megtagadása is beletartozik. A megkülönböztetés egyszerre több okon is alapulhat.
- (12a) Megkülönböztetés áll fenn többek között, ha egy személy egy másikhoz képest kedvezőtlenebb bánásmódban részesül vagy zaklatásnak van kitéve azért, mert valamilyen vélt vagy valós kapcsolatban van egy adott vallású vagy meggyőződésű, adott fogyatékossgal élő, adott életkorú vagy szexuális irányultságú személlyel, vagy ilyen személyeket képviselő jogvédelmi szervezettel¹⁴. Megkülönböztetés áll fenn akkor is, ha egy személy kedvezőtlenebb bánásmódban részesül vagy zaklatásnak van kitéve azért, mert egyszerűen azt feltételezik róla, hogy bizonyos vallású vagy meggyőződésű, bizonyos fogyatékossgal él, illetve bizonyos életkorú vagy szexuális irányultságú. Ezért ebben az irányelvben helyénvaló kifejezetten rendelkezni a kapcsolaton és a feltételezésen alapuló megkülönböztetéssel szembeni védelemről¹⁵.

¹⁴ A Bíróságnak a C-83/14. sz. ügyben (CHEZ Razpredelenie (Nikolova)) hozott 2015. július 16-i ítélete és a Bíróságnak a C-303/06 sz. ügyben (Coleman kontra Attridge) hozott 2008. július 17-i ítélete.

¹⁵ *Ibidem*.

- (12ab) A halmozott okokból történő megkülönböztetés a megkülönböztetés bármely olyan formája, amely a következő két vagy több ok együttes fennállásán alapul: vallás vagy meggyőződés, fogyatékoság, életkor vagy szexuális irányultság, ideértve azokat az eseteket is, amikor külön-külön egyik ok miatt sem érne megkülönböztetés az érintett személyt. A halmozott okokból történő megkülönböztetés jelenségét el kell ismerni, hogy tükrözzük a megkülönböztetés eseteinek összetettségét, valamint erősítsük áldozatainak védelmét.
- (12b) A zaklatás ellentétes az egyenlő bánásmód elvével, mivel áldozatai nem részesülhetnek másokkal egyenlő módon a szociális védelemben, az oktatásban, és nem vehetik másokkal egyenlő módon igénybe az árukat és szolgáltatásokat. A zaklatásnak különböző formái lehetnek, ideértve a szóbeli, a fizikai vagy más, nem szavakkal történő módon megvalósuló nemkívánatos magatartást. Az ilyen magatartás ennek az irányelvnek az értelmében zaklatásnak tekinthető, amennyiben vagy ismételten történik, vagy célját, illetve hatását tekintve annyira súlyos természetű, hogy sérti az adott személy méltóságát és megfélemlítő, ellenséges, megalázó, megszégyenítő vagy sértő környezetet teremt.
- (13) A vallásra vagy meggyőződésre, fogyatékoságra, életkorra vagy szexuális irányultságra való tekintet nélküli egyenlő bánásmód elvének alkalmazása során az Uniónak az EUMSZ-Szerződés 8. cikkével összhangban célul kell tűznie az egyenlőtlenségek megszüntetését, és elő kell segítenie a férfiak és nők közötti egyenlőséget, különösen azért, mert a nők gyakran halmozott okokból történő megkülönböztetés áldozatai.

Az ezen irányelvnek való megfeleléshez szükséges törvények, rendeletek és közigazgatási rendelkezések kidolgozása, illetve felülvizsgálata során a tagállamoknak tekintetbe kell venniük a férfiak és a nőkre gyakorolt hatások különbözőségét.

- (14) Továbbra is a nemzeti igazságügyi vagy egyéb illetékes szervek feladata, hogy a nemzeti jogszabályokkal vagy gyakorlattal összhangban megítéljék azokat a tényeket, amelyekből arra lehet következtetni, hogy közvetlen vagy közvetett megkülönböztetés történt. Az ilyen tagállami jogszabályok rendelkezhetnek különösen úgy, hogy a közvetett megkülönböztetés bármely módon, akár statisztikai és/vagy tudományos bizonyítékok alapján is megállapítható.
- (14a) Az életkoron alapuló eltérő bánásmód bizonyos esetekben engedélyezhető, ha azt jogszerű cél objektív módon indokolja, és a cél elérésére irányuló eszközök megfelelők és szükségesek. Ezzel összefüggésben a meghatározott korosztályba tartozó személyek gazdasági, kulturális és társadalmi integrációjának előmozdítása jogszerű célnak tekintendő. Az e cél elérésére szolgáló eszközöknek – így például a meghatározott korosztályba tartozó személyeknek nyújtott kedvezőbb hozzáférési feltételeknek – megfelelőeknek és szükségesnek kell lenniük. Az életkoron alapuló olyan intézkedések, amelyek kedvezőbb feltételeket nyújtanak a bizonyos életkorú személyek számára, mint az egyéb személyek számára, és például ingyen vagy csökkentett áron teszik lehetővé a közösségi közlekedés, a múzeumok vagy a sportlétesítmények igénybevételét, vélelmezhetően összeegyeztethetők a megkülönböztetésmentesség elvével, azaz nem jelentenek életkoron alapuló megkülönböztetést.
- (15)
- (15a)
- (15b) A fogyasztóknak és az illetékes bírósági jogorvoslati szerveknek jogot kell biztosítani ahhoz, hogy kérésre tájékoztatást kapjanak a pénzügyi szolgáltatások nyújtása tekintetében az életkoron vagy a fogyatékosságon alapuló eltérő bánásmód indokairól. A szolgáltatott információnak a lakosság számára hasznosnak és közérthetőnek kell lennie, és magyarázattal kell szolgálnia arról, hogy a szóban forgó szolgáltatás esetében mit jelentenek az eltérő egyedi kockázatok. A pénzügyi szolgáltatók azonban nem kötelezhetők arra, hogy üzleti szempontból érzékeny adatokat hozzanak nyilvánosságra.

- (16) Minden személy szerződési szabadsággal rendelkezik, beleértve az egy ügyletben részt vevő szerződéses fél megválasztásának a szabadságát is. Ez az irányelv nem alkalmazandó az olyan egyének által lebonyolított gazdasági ügyletekre, akik esetében ezen ügyletekre a magán- vagy családi életük összefüggésében kerül sor.
- (17) A megkülönböztetés tilalma mellett az Alapjogi Chartával és az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezményrel összhangban fontos tiszteletben tartani más alapvető jogokat és szabadságokat is, különösen a magánélet és a családi élet védelmét, a vallásszabadságot, az egyesülési szabadságot, a sajtószabadságot, valamint a véleménynyilvánítás és a tájékozódás szabadságát. Ez az irányelv nem érinti a nemzeti jog által meghatározott olyan intézkedéseket, amelyek egy demokratikus társadalomban a közbiztonság és a közrend fenntartásához, a bűncselekmények megakadályozásához, az egészség védelméhez és mások jogainak és szabadságának a védelméhez szükségesek.
- (17-a) Ez az irányelv nem érinti az Unió és a tagállamok közötti, a Szerződésekben meghatározott hatáskörmegosztást többek között az oktatás és a szociális védelem területén. Nem sérti továbbá a tagállamok lényegi szerepét és tág mérlegelési jogkörét az általános gazdasági érdekű szolgáltatások nyújtásában, vállalkozásba adásában és szervezésében.
- (17a) Ez az irányelv az Unió hatáskörének korlátaiban belül az egyenlő bánásmód elvének a szociális védelemben való részesülés, az oktatásban való részvétel, valamint az áruk és szolgáltatások igénybevétele és értékesítése, illetve nyújtása során való alkalmazására terjed ki. A részesülés, részvétel, illetve igénybevétel fogalma nem terjed ki annak meghatározására, hogy az adott személy a nemzeti jogszabályok és joggyakorlat alapján jogosult-e szociális védelemre vagy az oktatásban való részvételre, mert a tagállamok hatáskörébe tartozik a szociális védelmi és az oktatási rendszerek felépítése, finanszírozása és tartalma, és annak meghatározása is, hogy ki jogosult szociális védelemre és az oktatásban való részvételre.

(17b) A szociális védelem ezen irányelv értelmében a szociális biztonságra, a szociális ellátásra, a szociális lakhatásra és az egészségügyi ellátásra terjed ki. Ennek megfelelően ez az irányelv a jogszabályokban előírt, vagy közvetlenül az állam vagy magánfelek által biztosított általános vagy különleges szociális biztonsági, szociális ellátási és egészségügyi rendszerekből származó valamennyi jogra, jogosultságra és ellátásra alkalmazandó. Ebben az összefüggésben az irányelv alkalmazandó a pénzügyi ellátások, a természetbeli ellátások és szolgáltatások esetében, függetlenül attól, hogy az érintett rendszerek járulékalapúak-e vagy nem. A fent említett rendszerek például magukban foglalják a 883/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletben¹⁶ meghatározott szociális biztonsági ágakat, valamint azokat a rendszereket, amelyek a pénzügyi források hiányával és a társadalmi kirekesztődés veszélyével kapcsolatos okokból biztosítanak ellátást és szolgáltatásokat. Ez az irányelv a 2014/50/EU irányelv hatálya alá tartozó kiegészítő nyugdíjakra is alkalmazandó.

(17c)

(17d)

(17e)

(17f) A tagállamok szociális védelmi rendszereik megszervezésére vonatkozó kizárólagos hatásköre kiterjed ezen rendszerek és a kapcsolódó megállapodások létrehozására, finanszírozására és irányítására, az ellátások és szolgáltatások mibenlétének, összegének, időtartamának és a kiszámítás módjának a meghatározására, az ellátásokra és szolgáltatásokra való jogosultság feltételeinek megállapítására, valamint az államháztartás fenntarthatóságának biztosítása céljából ezen feltételek módosítására.

¹⁶ Az Európai Parlament és a Tanács 883/2004/EK rendelete (2004. április 29.) a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról (HL L 166., 2004.4.30., 1. o.).

- (17g) A tagállamok által az oktatási rendszereik megszervezésében és a tanítási és oktatási tevékenység – többek között a sajátos nevelési igényű tanulók oktatása – tartalmának vonatkozásában gyakorolt kizárólagos hatáskör kiterjed az oktatási intézmények létrehozására, finanszírozására és irányítására, a tantervek és más oktatási tevékenységek kidolgozására, a vizsgafolyamatok meghatározására és a jogosultsági feltételek megállapítására, ideértve többek között az iskolák, ösztöndíjak, illetve kurzusok korhatárait.
- (17ga)
- (17h) Ez az irányelv nem vonatkozik a családjogi jogszabályok hatálya alá tartozó kérdésekre, beleértve a családi állapotot és az örökbefogadást is, valamint a reprodukív jogokra vonatkozó jogszabályokra. Nem sérti az állam, az állami intézmények és szervek, valamint az oktatás világi jellegét sem.
- (17i)
- (18)
- (19) Az EUMSZ 17. cikke szerint az Unió tiszteletben tartja és nem sérti az egyházak és vallási szervezetek vagy közösségek nemzeti jog szerinti jogállását a tagállamokban, és ugyanígy tiszteletben tartja a világnézeti szervezetek jogállását.
- (19a) Fogyatékossgal élő személy minden olyan személy, aki hosszan tartó fizikai, értelmi, szellemi vagy érzékszervi károsodással él, amely számos egyéb akadállyal együtt korlátozhatja az adott személy teljes, hatékony és másokkal egyenlő társadalmi szerepvállalását. A „hosszan tartó” kifejezést a fogyatékossg fogalmával összefüggésben az Európai Unió Bírósága ítélezési gyakorlatának, különösen pedig a C-395/15. sz. ügyben hozott ítéletének fényében kell értelmezni.

- (19ab)¹⁷ Az akadálymentesség elvét a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezmény állapítja meg. Az egyezmény e tekintetben úgy rendelkezik, hogy a fogyatékossgal élő személyek önálló életvitelének és az élet valamennyi területén történő teljes körű részvételének lehetővé tétele érdekében a részes államok – ideértve az uniós tagállamokat is – megfelelő intézkedéseket tesznek, hogy másokkal azonos alapon biztosítsák a fogyatékossgal élő személyek számára a fizikai környezethez, a közlekedéshez, az információhoz és kommunikációhoz – beleértve az információs és kommunikációs technológiákat és rendszereket –, valamint más, – mind a városi, mind a vidéki területeken – nyilvánosan hozzáférhető vagy rendelkezésre álló lehetőségekhez és szolgáltatásokhoz való hozzáférést.
- (19b) Azok az intézkedések, amelyek a fogyatékossgal élők számára az irányelv hatálya alá tartozó területeken másokéval egyenlő akadálymentes hozzáférést biztosítanak, fontos szerepet játszanak abban, hogy a gyakorlatban megvalósuljon a teljes körű egyenlőség. Ilyen intézkedés lehet az akadálymentesség útjában álló korlátok azonosítása és megszüntetése, valamint az új korlátok kialakulásának megelőzése. Nem jelenthetnek aránytalan terhet azok az intézkedések, amelyek célja a fogyatékossgal élő személyek számára az akadálymentes hozzáférés biztosítása. Az akadálymentesség arányos módon elértnek tekintendő, amennyiben a fogyatékossgal élő személyek ténylegesen képesek arra, hogy másokkal azonos alapon igénybe vegyék azokat a szolgáltatásokat, melyeket egyes épületek, létesítmények, közlekedési szolgáltatások és infrastruktúrák hivatottak a lakosságnak szolgáltatni vagy nyújtani, még akkor is, ha e személyek nem férhetnek hozzá az adott épület, létesítmény vagy infrastruktúra egészéhez.
- (19c) Az intézkedéseknek azt kell célozniuk, hogy az irányelv alkalmazási körén belül biztosítsák az akadálymentességet többek között az alábbi területeken: fizikai környezet, közlekedés, információs és kommunikációs technológiák és rendszerek. Az, hogy az akadálymentes hozzáférés nem valósítható meg minden esetben oly módon, hogy másokéval teljesen egyenlő legyen, nem használható indokolásként arra, hogy nem fogadnak el a fogyatékossgal élő személyek általi akadálymentes hozzáférést a lehető legnagyobb mértékben javító minden intézkedést.

¹⁷ E preambulumbekezdés a későbbiekben módosítandó.

- (19ca) Amennyiben ez nem okoz aránytalan terheket, az irányelv hatálya alá tartozó területeken meg kell valósítani az észszerű alkalmazkodást. Az UNCRPD előírja, hogy az egyenlőség előmozdítása és a hátrányos megkülönböztetés felszámolása érdekében a részes államok minden megfelelő lépést megtegyenek az észszerű alkalmazkodás biztosítása érdekében. Az UNCRPD-ben szereplő fogalommeghatározás szerint az észszerű alkalmazkodás azokat az elengedhetetlen és megfelelő módosításokat és változtatásokat jelenti, amelyek nem jelentenek aránytalan és indokolatlan terhet, és adott esetben szükségesek ahhoz, hogy biztosítsák a fogyatékossgal élő személyek számára minden emberi jog és alapvető szabadság másokkal egyenlő mértékű élvezetét és gyakorlását. A 2000/78/EK irányelv előírja, hogy a „munkaadóknak meg kell tenniük a megfelelő és az adott esetben szükséges intézkedéseket, hogy a fogyatékos személy számára lehetővé váljon a munkához jutás, a munkában való részvétel, az előmenetel, az át- vagy továbbképzés, kivéve, ha az ilyen intézkedés aránytalanul nagy terhet ró a munkaadóra”.
- (19cb) Az észszerű alkalmazkodást szolgáló intézkedések fontos szerepet töltenek be abban, hogy az ezen irányelv hatálya alá tartozó területeken megvalósuljon a fogyatékossgal élők teljes mértékű egyenlősége. Ha a szolgáltató és a fogyatékossgal élő személy között hosszú távú szerződéses vagy más kapcsolat áll fenn, ezzel összefüggésben észszerű alkalmazkodásnak minősülhet a szerkezeti átalakítás az épületeken vagy berendezéseken. Az észszerű alkalmazkodás jelentheti azt, hogy a szolgáltató a fogyatékossgal élő személy sajátos szükségleteire tekintettel, az egyenlő bánásmód érvényesülése érdekében módosítja vagy megváltoztatja a szokásos keretfeltételeit, eljárásait és gyakorlatait, módosítja a szolgáltatásnyújtás feltételeit, illetve speciális segítséget nyújt.

- (19cc) Az észszerű alkalmazkodást szolgáló intézkedéseket csak annyiban lehet előírni, amennyiben azok nem okoznak aránytalan terhet. Egy vagy több, az egyenlő bánásmódra irányuló követelmény alól az általuk okozott aránytalan teher miatt történő mentesítés nem mutathat túl azon, ami szigorúan szükséges ahhoz, hogy az egyes egyedi esetek tekintetében korlátozni lehessen e terhet. Az aránytalan terhet jelentő intézkedések alatt olyan intézkedések értendők, amelyek további túlzott szervezési vagy pénzügyi teherrel járnának, figyelembe véve ugyanakkor azt is, hogy várhatóan milyen haszonnal járnak majd az érintett, fogyatékossgal élő személy(ek) számára. A kapcsolódó értékelések során csak jogos indokokat szabad figyelembe venni.
- (19d)
- (19e) Az akadálymentességre vonatkozó részletes normákat vagy előírásokat, illetve bizonyos termékek vagy szolgáltatások tekintetében észszerű alkalmazkodást előíró uniós jogszabályok betartása esetén az ezen irányelvben foglalt, az akadálymentességre és az alkalmazkodásra vonatkozó követelményeket teljesítettnek kell tekinteni.

- (20) Az uniós jog bizonyos területek vonatkozásában már tartalmaz részletes előírásokat az akadálymentességgel és az észszerű alkalmazkodással kapcsolatban. Ilyen előírásokat tartalmaz többek között az 1300/2014/EU bizottsági rendelet¹⁸, a 181/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet¹⁹, az 1371/2007/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet²⁰ és az 1107/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet²¹. Az uniós jog már előír jogi követelményeket az akadálymentesség biztosítása érdekében, azonban nem tartalmaz azzal kapcsolatban részletes normákat vagy előírásokat. Ilyen jogi követelményeket állapít meg többek között az 1303/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet²² és a 2014/24/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv²³. Az 1303/2013/EU rendelet 7. cikke például előírja, hogy az alapok által társfinanszírozandó műveletek meghatározása során a fogyatékossgal élő személyek általi hozzáférhetőség biztosítását mint kritériumot figyelembe kell venni.

¹⁸ A Bizottság 1300/2014/EU rendelete (2014. november 18.) az uniós vasúti rendszernek a fogyatékossgal élő és a csökkent mozgásképességű személyek általi hozzáférhetőségével kapcsolatos átjárhatósági műszaki előírásokról (HL L 356., 2014.12.12., 110. o.).

¹⁹ Az Európai Parlament és a Tanács 181/2011/EU rendelete (2011. február 16.) az autóbusszal közlekedő utasok jogairól és a 2006/2004/EK rendelet módosításáról (HL L 55., 2011.2.28., 1. o.).

²⁰ Az Európai Parlament és a Tanács 1371/2007/EK rendelete (2007. október 23.) a vasúti személyszállítást igénybe vevő utasok jogairól és kötelezettségeiről (HL L 315., 2007.12.3., 14. o.).

²¹ Az Európai Parlament és a Tanács 1107/2006/EK rendelete (2006. július 5.) a légi járműveken utazó fogyatékkal élő, illetve csökkent mozgásképességű személyek jogairól (HL L 204., 2006.7.26., 1. o.).

²² Az Európai Parlament és a Tanács 1303/2013/EU rendelete (2013. december 17.) az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra, a Kohéziós Alapra, az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapra és az Európai Tengerügyi és Halászati Alapra vonatkozó közös rendelkezések megállapításáról, az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra és a Kohéziós Alapra és az Európai Tengerügyi és Halászati Alapra vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról és az 1083/2006/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 347., 2013.12.20., 320. o.).

²³ Az Európai Parlament és a Tanács 2014/24/EU irányelve (2014. február 26.) a közbeszerzésről és a 2004/18/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 94., 2014.3.28., 65. o.).

(20-aa)

- (20) Az akadálymentesség biztosítását célzó általános preventív intézkedések mellett fontos szerepet töltenek be azok az intézkedések, amelyek az észszerű alkalmazkodást szolgálják egyedi esetekben, biztosítva, hogy az ezen irányelv hatálya alá tartozó területeken a gyakorlatban is megvalósuljon a fogyatékossgal élők teljes mértékű egyenlősége. Ha a szolgáltató és a fogyatékossgal élő személy között hosszú távú szerződéses vagy más kapcsolat áll fenn, ezzel összefüggésben észszerű alkalmazkodásnak minősülhet a szerkezeti átalakítás az épületeken vagy berendezéseken. Az észszerű alkalmazkodás jelentheti azt, hogy a szolgáltató a fogyatékossgal élő személy sajátos szükségleteire tekintettel, az egyenlő bánásmód érvényesülése érdekében módosítja vagy megváltoztatja a szokásos keretfeltételeit, eljárásait és gyakorlatait, módosítja a szolgáltatásnyújtás feltételeit, illetve speciális segítséget nyújt. Az észszerű alkalmazkodás érdekében hozott intézkedések nem járhatnak aránytalanul nagy teherrel.
- (20-b) A tagállamokat az észszerű alkalmazkodást biztosító, innovatív intézkedések kidolgozására és végrehajtására ösztönözzük.
- (20aa) A lakhatási szolgáltatások esetében az észszerű alkalmazkodásra vonatkozó, ezen irányelvben foglalt rendelkezések betartásához a szolgáltató nem kötelezhető arra, hogy az épületen szerkezeti átalakításokat végezzen, illetve hogy azok költségét ő viselje. A nemzeti joggal és gyakorlattal összhangban a szolgáltatónak el kell fogadnia az ilyen jellegű átalakításokat, ha azok egyéb finanszírozásból kerülnek megvalósításra és nem járnak másféle aránytalan teherrel.
- (20ab) Az észszerű alkalmazkodásra vonatkozó kötelezettséget a 2000/78/EK irányelv és az UNCRPD írja elő, azzal, hogy az nem járhat aránytalan teherrel. Az UNCRPD elismeri az akadálymentesség jelentőségét abban, hogy a fogyatékossgal élő személyek teljes körűen gyakorolhassák az emberi jogokat és az összes alapvető szabadságot. Az egyezmény az akadálymentességet általános elvként határozza meg és előírja a részes államok számára, hogy hozzanak megfelelő intézkedéseket a hozzáférés másokkal azonos alapon történő biztosítására.

- (20b) Ahhoz, hogy felmérhető legyen, hogy az akadálymentességet vagy az észszerű alkalmazkodást szolgáló intézkedések aránytalanul nagy terhet jelentenek-e, számos tényezőt kell figyelembe venni, ideértve többek között a szervezet vagy vállalkozás méretét, erőforrásait és jellegét, valamint az intézkedések becsült költségét, vagy a szolgáltatás nyújtásához használt infrastruktúra és tárgyak (műszaki és/vagy gazdasági) élettartamát. Továbbá aránytalanul nagy terhet jelenthet különösen az, ha jelentős szerkezeti átalakításra lenne szükség ahhoz, hogy akadálymentes hozzáférést biztosítsanak egy ingó vagy ingatlan vagyontárgyhoz, amely történelmi, kulturális, művészeti vagy építészeti értékei miatt a nemzeti jogszabályok értelmében védettnek minősül.
- (20c) (új) Annak érdekében, hogy elegendő idő álljon rendelkezésre a fogyatékkal élő személyek igényeihez való észszerű alkalmazkodást biztosító, ezen irányelvben meghatározott követelményeknek való megfeleléshez, az ilyen intézkedések tekintetében helyénvaló hosszabb átültetési időszakot biztosítani.
- (21) A megkülönböztetés tilalma nem sértheti azoknak az intézkedéseknek a tagállamok általi fenntartását vagy elfogadását, amelyek célja adott vallású vagy meggyőződésű, adott fogyatékkal élő, adott életkorú vagy szexuális irányultságú – vagy ezen konkrét megkülönböztetési okokkal kapcsolatos jellegzetességek kombinációjával rendelkező – személyek csoportja által elszenvedett hátrányok megelőzése vagy kompenzálása. Az ilyen intézkedések közé tartozhat adott vallású vagy meggyőződésű, adott fogyatékkal élő, adott életkorú vagy szexuális irányultságú személyeket tömörítő, illetve az ilyen személyeket képviselő szervezeteknek a támogatása, amennyiben e szervezetek fő célkitűzése, hogy előmozdítsák e személyek gazdasági, kulturális vagy társadalmi integrációját, vagy hogy gondoskodjanak e személyek sajátos igényeinek kielégítéséről.
- (22) Ez az irányelv minimumkövetelményeket állapít meg, meghagyva ezzel a tagállamok számára annak lehetőségét, hogy kedvezőbb rendelkezéseket vezessenek be vagy tartsanak fenn. Ezen irányelv végrehajtása a tagállamok egyikében sem igazolhatja a már elért szinthez képest történő visszalépést.

- (23) A valláson vagy meggyőződésen, fogyatékoságon, életkoron vagy szexuális irányultságon alapuló megkülönböztetést elszenvedett személyeknek megfelelő jogvédelmi eszközökkel kell rendelkezniük. A hatékonyabb védelem biztosításához az egyesületeket, szervezeteket és egyéb, jogi személyiséggel rendelkező jogalanyokat fel kell jogosítani arra, hogy az áldozat nevében vagy érdekében eljárás indítását kezdeményezzék, ami nem érinti a bíróság előtti képviseletre és védelemre vonatkozó eljárás nemzeti szabályait.
- (24) A bizonyítási teher szabályait módosítani kell a megkülönböztetés első látásra megalapozott eseteiben; az egyenlő bánásmód elvének hatékony alkalmazása megkívánja, hogy a bizonyítási teher az alperesre szálljon, ha a megkülönböztetés bizonyítást nyer. Nem az alperes feladata azonban annak bizonyítása, hogy a felperes egy adott valláshoz vagy meggyőződéshez tartozik, egy adott fogyatékosággal él, egy adott életkorral vagy egy adott szexuális irányultsággal rendelkezik.
- (25) Az egyenlő bánásmód elvének hatékony megvalósítása megköveteli az áldozattá válás elleni megfelelő jogi védelmet.
- (26) A Tanács a mindenki számára biztosítandó esélyegyenlőség európai évének (2007) nyomon követéséről szóló állásfoglalásában felhívott arra, hogy a civil társadalmat – többek között a megkülönböztetés veszélyének kitett személyeket képviselő szervezeteket, a szociális partnereket és az érintetteket – teljes mértékben vonják be a megkülönböztetés megakadályozására, valamint az egyenlőség és az esélyegyenlőség előmozdítására irányuló politikák és programok kialakításába, mind európai, mind nemzeti szinten.

- (27) A 2000/43/EK irányelv, a 2004/113/EK irányelv és a 2006/54/EK irányelv²⁴ alkalmazásával kapcsolatos tapasztalatok szerint az ezen irányelv hatálya alá tartozó okokból történő megkülönböztetéssel szembeni védelem azáltal is erősödne, ha az egyes tagállamokban léteznének olyan szervek, amelyeknek hatásköre kiterjed a megkülönböztetéssel összefüggő problémák elemzésére, a lehetséges megoldások tanulmányozására és a megkülönböztetés áldozatainak biztosított konkrét segítségnyújtásra. Azzal a céllal összhangban, hogy a nemen, illetve a faji vagy etnikai származáson alapuló megkülönböztetéssel szembeni védelem mértékét és formáját ki kell terjeszteni az ezen irányelv hatálya alá tartozó okokból történő megkülönböztetésre, ezen szerv vagy szervek hatáskörének a 2000/78/EK irányelv hatálya alá tartozó területekre is ki kell terjednie. Az egyenlőség előmozdításával foglalkozó szervekre vonatkozó előírásokról szóló, 2018. június 22-én elfogadott bizottsági ajánlást a tagállamok iránymutatásként használhatják annak biztosításához, hogy az említett szervek működése hatékony és független legyen.
- (28) A tagállamoknak elő kell mozdítaniuk az egyenlő bánásmódra és a megkülönböztetésre vonatkozó adatok gyűjtését, elsősorban azzal a céllal, hogy nyomon kövessék és értékeljék az ezen irányelvnek való megfelelés céljából hozott intézkedések eredményességét. E célból a tagállamok megállapíthatnak például referenciaértékeket vagy mérhető célértékeket, illetve kvalitatív és/vagy kvantitatív adatok gyűjtésébe kezdhetnek. Ezen irányelv céljából az egyenlő bánásmódra és a megkülönböztetésre vonatkozó adatnak tekintendő minden olyan adat, amely az egyenlőség helyzetének ismertetése és elemzése szempontjából hasznos és releváns abban az értelemben, hogy a megkülönböztetés és/vagy az egyenlőség meglétére, illetve mértékére vonatkozik. A gyűjtött adatok körébe tartozhatnak alapadatok, mint például demográfiai és társadalmi-gazdasági adatok, tényyszerű és megélt egyenlőtlenségekre vonatkozó adatok, vagy az aktuális szakpolitikák értékelését lehetővé tevő adatok és emberi jogi mutatókon alapuló adatok. Az adatgyűjtésnek meg kell felelnie a nemzeti jogszabályoknak és gyakorlatnak, valamint az alkalmazandó – különösen a személyes adatok védelmére vonatkozó – uniós jognak.

²⁴ Az Európai Parlament és a Tanács 2006/54/EK irányelve (2006. július 5.) a férfiak és nők közötti esélyegyenlőség és egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatás és munkavégzés területén történő megvalósításáról (HL L 204., 2006.7.26., 23. o.).

- (29) A tagállamoknak hatékony, arányos és visszatartó erejű szankciókat kell biztosítaniuk az ezen irányelv szerint elfogadott nemzeti rendelkezések megsértésének esetére. A szankciók között szerepelhetnek közigazgatási és pénzügyi szankciók, így például bírság kiszabása vagy kártérítés fizetése, és más típusú szankciók is.
- (30) Mivel ezen irányelv célját, nevezetesen valamennyi tagállamban a megkülönböztetéssel szembeni azonos szintű védelem biztosítását a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani, és ezért a javasolt fellépés terjedelme és hatása miatt az uniós szinten jobban megvalósítható, az Unió az EUSZ 5. cikkében meghatározott szubszidiaritás elvével összhangban intézkedéseket fogadhat el. Az említett cikkben foglalt arányossági elvnek megfelelően ez az irányelv nem lépi túl az e cél eléréséhez szükséges mértéket.
- (31) A jogalkotás minőségének javításáról szóló, 2016. április 13-i intézményközi megállapodás²⁵ 34. pontjával összhangban a tagállamokat ösztönzik arra, hogy – a maguk számára, illetve az Unió érdekében – készítsenek táblázatokat, amelyekben a lehető legpontosabban bemutatják az ezen irányelv és az azt átültető intézkedések közötti megfelelést, és hogy e táblázatokat tegyék közzé,

ELFOGADTA EZT AZ IRÁNYELVET:

²⁵ HL L 123., 2016.5.12., 1. o.

I. FEJEZET

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

1. cikk

Cél

Ez az irányelv meghatározza a valláson vagy meggyőződésen, fogyatékossgon, életkoron vagy szexuális irányultságon alapuló megkülönböztetés elleni küzdelem keretét az egyenlő bánásmód elvének a tagállamokban való, az ezen irányelv hatályán belül történő megvalósítása céljából, és a 2000/78/EK irányelv értelmében elősegíti ezen elv előmozdítását a foglalkoztatás és a munkavégzés terén.

2. cikk

A megkülönböztetés fogalma

- (1) Ezen irányelv alkalmazásában az „egyenlő bánásmód elve” azt jelenti, hogy az 1. cikkben említett okokból nem szabad megkülönböztetést tenni.
- (2) Ezen irányelv alkalmazásában a megkülönböztetés a következőket jelenti:
 - a) közvetlen megkülönböztetés áll fenn, ha az 1. cikkben említett egyik okból egy személy egy másik, összehasonlítható helyzetben lévő személyhez képest kedvezőtlenebb bánásmódban részesül, részesült vagy részesülne;
 - b) közvetett megkülönböztetés áll fenn, ha az 1. cikkben említett egyik okból egy látszólag semleges rendelkezés, feltétel vagy gyakorlat adott vallású vagy meggyőződésű, fogyatékossgal élő, életkorú vagy szexuális irányultságú személyeket más személyekhez képest különösen hátrányosan érint, kivéve ha a rendelkezést, feltételt vagy gyakorlatot jogszerű cél objektív módon igazolja, továbbá e cél megvalósításának eszközei megfelelőek és szükségesek;

- c) zaklatás áll fenn, ha az 1. cikkben említett egyik okból nemkívánatos magatartásra kerül sor olyan céllal vagy olyan hatást kiváltva, amely sérti valamely személy méltóságát, és megfélemlítő, ellenséges, megalázó, megszégyenítő vagy sértő környezetet teremt. Ebben az összefüggésben a zaklatás fogalmát a tagállamok nemzeti jogukkal és gyakorlatukkal összhangban határozhatják meg;
- d)
- d-a)
- d-b) utasítás az 1. cikkben említett egyik okból történő megkülönböztetésre;
- e) a fogyatékossgal élők igényeihez való észszerű alkalmazkodás megtagadása áll fenn, ha ezen irányelv 4a. cikkét nem tartják be.

(3-a)

- (3) Ezen irányelv értelmében a megkülönböztetés fogalmába beletartozik a megkülönböztetés 1. cikkben meghatározott okainak kombinációja alapján, valamint ezen okok közül egy vagy több, továbbá a 2000/43/EK és/vagy a 2004/113/EK irányelv által védett valamely megkülönböztetési ok kombinációja alapján történő megkülönböztetés.

(4)

(5)

- (6) Az (1) és a (2) bekezdés ellenére az életkoron vagy a fogyatékossgon alapuló kedvezményes elbánás megengedhető, ha az jogszerű céllal objektív módon igazolható, és e cél megvalósításának eszközei megfelelőek és szükségesek.

- (6-a) A másokkal egyenlő alapon történő társadalmi befogadást, integrációt és részvételt biztosító kedvezményes elbánás megvalósulhat védett csoportok számára életkor vagy fogyatékoság alapján biztosított ingyenes hozzáférés, kedvezőbb díjak vagy preferenciális hozzáférés formájában, és ezen irányelv értelmében indokolt, megfelelő és szükséges bánásmódként megengedhető.
- (6a)
- (7) Az (1) és a (2) bekezdés ellenére a biztosítási, banki és egyéb pénzügyi szolgáltatások nyújtása során az életkoron vagy az adott személy fogyatékoságával összefüggésbe hozható egészségi állapoton alapuló eltérő bánásmód engedélyezhető, amennyiben az jogszerű céllal objektív módon igazolható, és ha e cél elérésének eszközei megfelelőek és szükségesek, ám csak akkor, ha a kockázatok felmérése pontos, friss és releváns biztosításmatematikai vagy statisztikai adatokon alapul, és figyelembe veszi a biztosítási, banki vagy egyéb pénzügyi szolgáltatás kérelmezőjének egyedi helyzetét.
- (7a) A (2) bekezdés ellenére a biztosítási, banki és egyéb pénzügyi szolgáltatások nyújtása során az életkoron alapuló eltérő bánásmód nem jelent életkoron alapuló megkülönböztetést abban az esetben, ha az egyének díjai és juttatásai közötti különbségek jogszerű céllal objektív és észszerű módon igazolhatók, és e cél elérésének eszközei megfelelőek és szükségesek, ám csak akkor, ha a kockázatok felmérése pontos, friss és releváns biztosításmatematikai vagy statisztikai adatokon alapul, és figyelembe veszi a biztosítási, banki vagy egyéb pénzügyi szolgáltatás kérelmezőjének egyedi helyzetét.

- (8) Ez az irányelv nem érinti a nemzeti jog által meghatározott azon intézkedéseket, amelyek egy demokratikus társadalomban helyénvalóak és szükségesek a közbiztonság és a közrend fenntartásához, a bűncselekmények megakadályozásához, a kiskorúak védelméhez, az egészségvédelemhez és a biztonsághoz, valamint mások alapvető jogainak és szabadságának, többek között a családi és a magánéletnek, a vallásszabadságnak, az egyesülés szabadságának, a véleménynyilvánítás szabadságának, a sajtószabadságnak és az információszabadságnak, valamint a szerződési szabadságnak a védelméhez. Ez az irányelv az e bekezdésben említett területeken sem a tagállamok hatásköreit nem korlátozza, sem az uniós hatásköröket nem bővíti ki.

3. cikk

Hatály

(1) Az Európai Unióra ruházott hatáskörök keretein belül, a (2) bekezdésben megállapított korlátokon belül, valamint a szubszidiaritás elvét, a nemzeti alkotmányokat és jogi hagyományokat maradéktalanul tiszteletben tartva, a megkülönböztetés tilalma valamennyi személyre vonatkozik, mind a köz-, mind a magánszektor – többek között a közjogi szerveket – illetően, a következők tekintetében:

- a) a szociális védelemben való részesülés, amennyiben az a szociális biztonsággal, a szociális ellátással, a szociális lakhatással, illetve az egészségügyi ellátással függ össze.

E pont értelmében a részesülés magában foglalja az információra vonatkozó kérelem, az igénylés és a nyilvántartásba vétel folyamatát csakúgy, mint a szociális védelmi intézkedések tényleges nyújtását;

b)

- c) részvétel az oktatásban.

E pont értelmében a részvétel magában foglalja az információra vonatkozó kérelem, a jelentkezés és a nyilvántartásba vétel folyamatát csakúgy, mint a tulajdonképpeni felvételt és az oktatási tevékenységekben való részvételt;

- d) a nyilvánosság számára elérhető áruk és szolgáltatások – többek között a lakhatás – igénybevétele és azok nyújtása.

E pont értelmében az igénybevétel magában foglalja az információra vonatkozó kérelem, az igénylés, a nyilvántartásba vétel, a megrendelés, foglalás, illetve az időpontok és találkozók megszervezése, a bérlet és a vásárlás folyamatait csakúgy, mint a szóban forgó áruk és szolgáltatások tényleges nyújtását és élvezetét.

(2) Ez az irányelv nem alkalmazandó a következőkre:

- a) a családjog hatálya alá tartozó kérdések, beleértve a családi állapotot és az örökbefogadást, valamint a reprodukatív jogokat, továbbá az ezekkel összefüggő, a családi állapothoz kapcsolódó társadalombiztosítási ellátásokra való jogosultságok;
- b) a tagállamok szociális védelmi rendszereinek megszervezése és finanszírozása, beleértve az ezen rendszerek és a kapcsolódó megállapodások létrehozását és irányítását, az ellátások és szolgáltatások mibenlétének, összegének, időtartamának és a kiszámítás módjának a meghatározását, illetve az említett ellátásokra és szolgáltatásokra való jogosultság feltételeinek, például egyes ellátások esetében a korhatároknak a megállapítását;
- c)
- d) a tagállami oktatási rendszerek megszervezése és finanszírozása, többek között az oktatási intézmények létrehozása és irányítása, a tanítási és oktatási tevékenységek tartalmának meghatározása, tantervek kidolgozása, a vizsgafolyamatok meghatározása és a jogosultsági feltételek megállapítása, ideértve többek között az iskolák, ösztöndíjak, illetve kurzusok esetében a korhatárokat;
- e) a valláson vagy meggyőződésen alapuló eltérő bánásmód az olyan oktatási intézményekben való felvétel tekintetében, amelyek erkölcsi világképe egy adott valláson vagy meggyőződésen alapul, a nemzeti jognak, hagyományoknak és gyakorlatnak megfelelően.
- f) a magán- és családi élet területén kínált áruk és szolgáltatások – többek között a lakhatás – igénybevétele és nyújtása, továbbá az ezen összefüggésben végrehajtott ügyletek.

(3)

(3a) Ez az irányelv nem érinti a vallási jelképek viselését engedélyező vagy megtiltó nemzeti intézkedéseket, és nem korlátozza a tagállamok kizárólagos hatáskörét ezekben a kérdésekben.

(4) Ez az irányelv nem érinti az állam, az állami intézmények és szervek, vagy az oktatás világi jellegét biztosító, valamint a valláson vagy meggyőződésen alapuló egyházak vagy más szervezetek jogállásáról és tevékenységeiről szóló nemzeti jogszabályokat, és nem korlátozza a tagállamok kizárólagos hatáskörét ezekben a kérdésekben.

(5) Ez az irányelv nem terjed ki az állampolgársági alapon történő eltérő bánásmódra, és nem érinti a harmadik országokból érkező, illetve hontalan személyeknek a tagállamok területére való beutazására és letelepedésére vonatkozó rendelkezéseket és feltételeket, sem bármiféle olyan bánásmódot, amely a harmadik országokból származó, illetve hontalan érintett személyek jogállásából ered.

4. cikk

4a. cikk

Észszerű alkalmazkodás a fogyatékossgal élők igényeihez

- (1) A fogyatékossgal élőkkel való egyenlő bánásmód elvének betartása érdekében a 3. cikkben foglalt területeken gondoskodni kell az észszerű alkalmazkodásról.
- (2) Az (1) bekezdés alkalmazásában az észszerű alkalmazkodás azokat a szükséges és megfelelő módosításokat és változtatásokat jelenti, amelyek nem járnak aránytalan vagy indokolatlan teherrel, és az adott esetben szükségesek annak biztosításához, hogy a fogyatékossgal élő személy másokkal egyenlő módon részesülhessen szociális védelmi intézkedésben, vehessen részt az oktatásban, illetve vehessen igénybe vagy kínálhasson az ezen irányelv hatálya alá tartozó árukat vagy szolgáltatásokat.
- (3) A lakhatási szolgáltatások esetében az (1) és a (2) bekezdés rendelkezései nem kötelezik a szolgáltatót arra, hogy az épületen szerkezeti átalakításokat végezzen, illetve hogy azok költségét ő viselje. A nemzeti joggal és gyakorlattal összhangban a lakhatási szolgáltatónak el kell fogadnia az ilyen jellegű átalakításokat, ha azok egyéb finanszírozásból kerülnek megvalósításra és nem járnak aránytalan teherrel.
- (4) E cikk rendelkezései nem érintik az uniós jog azon rendelkezéseit, amelyek konkrét áruk vagy szolgáltatások tekintetében vonatkoznak az akadálymentességre vagy az észszerű alkalmazkodásra.

- (5) Annak elemzésekor, hogy az e cikknek való megfeleléshez szükséges intézkedések aránytalanul nagy terhet jelentenek-e, különösen az alábbiakat kell figyelembe venni:
- a) a kötelezett mérete, erőforrásai, jellege, valamint nettó forgalma és nyeresége;
 - aa) a megfelelő és szükséges intézkedés elmaradása által érintett, fogyatékkal élő személyre gyakorolt kedvezőtlen hatás;
 - b) a megfelelő és szükséges intézkedés becsült költsége;
 - c) általánosságban a fogyatékkal élők számára a megvalósításból származó várható előnyök, figyelembe véve az érintett áruk és szolgáltatások igénybevételének gyakoriságát és időtartamát, valamint a forgalmazóval vagy szolgáltatóval folytatott kapcsolat időtartamát;
 - ca) milyen összegű közfinanszírozás áll a kötelezett rendelkezésére a megfelelő és szükséges intézkedés végrehajtásához;
 - d)
 - e) a szóban forgó ingó vagy ingatlan tulajdon történelmi, kulturális, művészeti vagy építészeti értéke; és
 - f) a szóban forgó intézkedések biztonságossága és megvalósíthatósága.

Amennyiben a terhet az érintett tagállamban a fogyatékosügy politikai keretében meglévő intézkedések kielégítően ellensúlyozzák, az nem tekinthető aránytalanul nagynak.

(2)

(3)

5. cikk

Pozitív intézkedések

- (1) A teljes egyenlőség gyakorlati megvalósításának biztosítása céljából az egyenlő bánásmód elve nem akadályoz meg egyetlen tagállamot sem olyan különleges intézkedések fenntartásában vagy elfogadásában, amelyek vallásból vagy meggyőződésből, fogyatékoságból, életkorból vagy szexuális irányultságból adódó hátrányok megelőzésére és ellensúlyozására irányulnak.

6. cikk

Minimumkövetelmények

- (1) A tagállamok bevezethetnek vagy fenntarthatnak olyan rendelkezéseket, amelyek kedvezőbbek az egyenlő bánásmód elvének védelme szempontjából, mint azok, amelyeket ez az irányelv állapít meg.
- (2) Ennek az irányelvnek a végrehajtása semmilyen körülmények között nem jelenthet jogalapot az irányelv hatálya alá tartozó területeken a megkülönböztetéssel szembeni védelemnek a tagállamok által már elért szintjéhez képest történő csökkentéséhez.

II. FEJEZET

JOGORVOSLAT ÉS JOGÉRVÉNYESÍTÉS

7. cikk

Jogvédelem

- (1) A tagállamok gondoskodnak arról, hogy minden személy, aki úgy ítéli meg, hogy az egyenlő bánásmód elvének be nem tartása miatt őt sérelem érte, az ebből az irányelvből eredő kötelezettségek teljesítése tekintetében bírósági és/vagy közigazgatási eljáráshoz, vagy – ha a tagállamok úgy tartják megfelelőnek – egyeztető eljáráshoz folyamodhasson, akár annak a viszonynak a megszűnte után is, amelyben a megkülönböztetés állítólagosan történt.
- (2) A tagállamok gondoskodnak arról, hogy azok az egyesületek, szervezetek vagy egyéb jogi személyek, amelyeknek a tagállam saját nemzeti jogszabályaiban megállapított előírásokkal összhangban törvényes érdeke, hogy ezen irányelv rendelkezéseit betartsák, a panaszos nevében vagy támogatójaként, annak beleegyezésével, az ebből az irányelvből eredő kötelezettségek teljesítése érdekében kezdeményezhessék bírósági és/vagy közigazgatási eljárás indítását.
- (3) Az (1) és (2) bekezdés nem érinti az egyenlő bánásmód elvével kapcsolatos keresetek határidőire vonatkozó nemzeti szabályokat.

8. cikk

Bizonyítási teher

- (1) A tagállamok nemzeti igazságszolgáltatási rendszerükkel összhangban meghozzák a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy abban az esetben, ha azok a személyek, akiket saját állításuk szerint az egyenlő bánásmód elvének be nem tartása miatt sérelem ért, a bíróság vagy más, illetékes hatóság előtt olyan tényeket állítanak, amelyek alapján vélelmezni lehet, hogy megkülönböztetés történt, az alperesnek kelljen bizonyítania, hogy a megkülönböztetés tilalma nem sérült.
- (2) Az (1) bekezdés nem akadályozza meg, hogy a tagállamok olyan bizonyítási szabályokat vezessenek be, amelyek kedvezőbbek a felperes számára.
- (3) Az (1) bekezdés nem alkalmazandó a büntetőeljárásokra.
- (4) A tagállamoknak dönthetnek úgy, hogy nem alkalmazzák az (1) bekezdést olyan eljárások során, amelyekben a bíróság vagy az illetékes hatóság deríti fel az eset tényállását.
- (5) E cikk (1), (2), (3) és (4) bekezdését kell alkalmazni minden olyan jogi eljárás esetén is, amelyet a 7. cikk (2) bekezdése alapján indítottak.

9. cikk

Viktimizáció

A tagállamok a nemzeti jogrendszerükbe olyan intézkedéseket vezetnek be, amelyek szükségesek ahhoz, hogy az egyéneket megvédjék a panaszra, vagy az egyenlő bánásmód elvének betartatása érdekében indított eljárásra reakcióként alkalmazott hátrányos bánásmódtól vagy hátrányos következményektől.

10. cikk
Tájékoztatás

A tagállamok gondoskodnak arról, hogy megfelelő eszközök segítségével egész területükön tájékoztassák az érintett személyeket az ezen irányelv alapján hozott rendelkezésekről, valamint a már hatályos, vonatkozó rendelkezésekről.

11. cikk
Párbeszéd az érdekeltek felekkel

A tagállamok, azzal a céllal, hogy érvényt szerezzenek az egyenlő bánásmód elvének, ösztönzik a párbeszédet az érdekeltekkel, amelyeknek a nemzeti joggal és gyakorlattal összhangban törvényes érdeke, hogy az ezen irányelv hatálya alá tartozó területeken hozzájáruljanak az ezen irányelvben meghatározott okokból történő megkülönböztetéssel szembeni küzdelemhez.

12. cikk

Az egyenlő bánásmód előmozdításáért felelős szervek

- (1) A tagállamok kijelölnek egy vagy több szervet, amelyek feladata annak előmozdítása, hogy vallásától vagy meggyőződésétől, fogyatékoságától, életkorától vagy szexuális irányultságától függetlenül minden személy egyenlő bánásmódban részesüljön. Ezek a szervek az emberi jogok védelmével vagy az egyén jogainak védelmével nemzeti szinten megbízott intézmények részét is képezhetik.
- (2) A tagállamok biztosítják, hogy e szervek hatáskörükben:
 - a) az áldozatok és a 7. cikk (2) bekezdésében említett egyesületek, szervezetek vagy egyéb, jogi személyiséggel rendelkező jogalanyok jogainak sérelme nélkül független segítséget nyújtsanak a megkülönböztetés áldozatainak a megkülönböztetés miatti panaszaik érvényesítése során,
 - b) független felméréseket végezzenek a megkülönböztetés terén, és
 - c) független jelentéseket adjanak ki és ajánlásokat tegyenek bármely kérdésben, amely összefügg a megkülönböztetéssel.
- (3)

III. FEJEZET

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

13. cikk

Megfelelés

A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket, hogy biztosítsák az egyenlő bánásmód elvének az ezen irányelv hatálya szerinti betartását és különösen, hogy

- a) az egyenlő bánásmód elvével ellentétes minden törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezést hatályon kívül helyezzenek;
- b) az egyenlő bánásmód elvével ellentétes minden szerződéses rendelkezést, vállalkozási belső szabályt, valamint nyereségorientált és non-profit egyesületekre vonatkozó szabályt semmissé nyilvánítsanak vagy nyilváníthassanak, vagy módosítsanak.

14. cikk

Szankciók

A tagállamok megállapítják az ennek az irányelvnek megfelelően elfogadott nemzeti rendelkezések megsértése esetén alkalmazandó szankciókra vonatkozó szabályokat, és meghoznak minden szükséges intézkedést e szabályok végrehajtásának biztosítására. A szankció az áldozat részére fizetendő kártérítést is jelenthet, amely felső értékhatár előzetes megállapításával nem korlátozható, továbbá hatékonyak, arányosnak és visszatartó erejűnek kell lennie.

14a. cikk

A nemek közötti egyenlőség általános érvényesítése

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 8. cikkében foglalt célkitűzéssel összhangban a tagállamok ezen irányelv végrehajtása során figyelembe veszik az egyenlőtlenségek kiküszöbölésének, valamint a férfiak és nők közötti egyenlőség előmozdításának célkitűzését.

15. cikk
Végrehajtás

- (1) A tagállamok hatályba léptetik azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ennek az irányelvnek [4 évvel az elfogadást követően]-ig megfeleljenek. A tagállamok erről haladéktalanul értesítik a Bizottságot, és közlik a Bizottsággal az említett rendelkezések szövegét.

Amikor a tagállamok elfogadják ezeket a rendelkezéseket, azokban hivatkozni kell erre az irányelvre, vagy azokhoz hivatalos kihirdetésük alkalmával ilyen hivatkozást kell fűzni. A hivatkozás módját a tagállamok határozzák meg.

(1a)

(1b)

(1c)

- (2) A 4a. cikket illetően a tagállamok dönthetnek úgy, hogy az (1) bekezdésben említett átültetési időszakot legfeljebb 2 évvel meghosszabbítják. A tagállamok tájékoztatják a Bizottságot e döntésükről, és [4 évvel az elfogadást követően]-ig közlik az átültetés vonatkozó határidejét.

(2a)

(3)

(3a)

- (4) A tagállamok előmozdítják az egyenlő bánásmódra és a megkülönböztetésmentességre vonatkozó adatok gyűjtését. Az adatgyűjtésnek meg kell felelnie a nemzeti jogszabályoknak és gyakorlatnak, valamint az alkalmazandó – különösen a személyes adatok védelmére vonatkozó – uniós jognak.

16. cikk

Jelentés

- (1) A tagállamok [a 15. cikk (1) bekezdésében meghatározott időpontot követően két évvel]-ig és azt követően ötévente közlik a Bizottsággal az ahhoz szükséges összes információt, hogy a Bizottság jelentést készíthessen az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak ezen irányelv alkalmazásáról.
- (2) A Bizottság a jelentésében – adott esetben – figyelembe veszi az egyenlő bánásmóddal foglalkozó nemzeti szervek és az érdekeltek, valamint az EU Alapjogi Ügynöksége véleményét. A nemek közötti egyenlőség érvényesítése elvének megfelelően ennek a jelentésnek tartalmaznia kell többek között a nők és férfiak vonatkozásában hozott intézkedések hatásvizsgálatát is. A kapott információkra figyelemmel a jelentésnek – szükség esetén – magában kell foglalnia az irányelv felülvizsgálatára és módosítására vonatkozó javaslatokat is.

17. cikk

Hatálybalépés

Ez az irányelv az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetésének napján lép hatályba.

18. cikk

Címzettek

Ennek az irányelvnek a tagállamok a címzettjei.